

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gasparis Lechneri E Societate Iesv Theologi. Sodaliv Partheniv. Siue Libri Tres Qvibvs Mores Sodalivm Exemplis Informantvr

Lechner, Kaspar

Dilingæ, 1628

VII. De Renouationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51916](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51916)

dudum explicata calamum nostrum non requirit. Vtroque anno frequens in templo populus, præut alijs antè annis fuerat. Ac tametsi multos forsitan rei tantum nouitas pellexerit, nihilominus præcium operæ fecisse nos speramus. nam vt profana spectacula ignorantibus mentibus tacitè illabuntur, easque pertentant, utinam ne sæpius labelactent; ita siquid religiosum obijciatur, horrore sacro animos percellit. scintillam pietatis clam inscijs inserit, bonæque olim frugis nascituræ semina abscondit. Superest vltimum de quatuor initio propositis; sed ne caput hoc nimis excrescat, seorsim id absoluemus.

CAPVT VII.

DE RENOVATIONIBVS.

I. **N**aturæ vitio res magnas non
vti inchoauimus peræq; fortiter

titer ad finē deducere perseueramus. *Renoua-*
 Initia plerumque suo calore se pro- *tionum*
 mouent, & quod in rebus gerendis *radix at-*
 difficultatis est, leue faciūt. post cūm *que origo*
 feruor animi remisit, & agendo se o- *est natu-*
 nera proderē incipiunt, ita ut ingeni- *ra in bo-*
 um est omnium hominum à labore *na incon-*
stantia.
 procline ad lubricitatem, segnius operi
 instamus, & pedetentim omnino
 cessamus. Id quod in Rep. quoq; con-
 tingit; principio enim optimis legi-
 bus constitutæ sunt ciuitates: dein
 cūm paucorum seu licentia seu po-
 tentia interuenit, ceperunt mali
 mores sensim inseri, & dum nemo
 vindicat, crescere; ac quodam con-
 tagio plures inuadere. Quo factum,
 ut quod à pluribus agi animaduer-
 sum est, paulatim totam multitu-
 dinem occuparit, ciuitatemque im-
 mutarit; ut non iam priuatim, sed
 publicè maxima flagitia committe-
 rentur. Hinc sapientissimi quique *Renoua-*
 præcipiunt ad vetera instituta Reip. *tores in*
 disciplinam reuocandam; nouumq; *Rebus-*
 subinde impetum capiendum esse, ut *pub. con-*
suetud.
 quæ

Renoua-
tores in
Rebus-
pub. con-
suetud.

*Concil.
Trident.
Sess. 7. c.
8. Sess. 21.
c. 8 Sess.
25. de Re.
gul. c. 1.
§ 20.*

quæ bene cœpta sunt , rectè absol-
uantur. Hinc Censores olim mala-
morum semina maturè coërcebant,
& hodie in sacris familijs quot annis
lustrum instituitur, vt videant ecquid
collabi aut nutare cœperit , si ad ca-
nones ritè omnia sint composita, nec
ne; quid fulciendum , quid subruen-
dum sit, cognoscant. NULLA nimia
diligentia , qua contra perniciosissi-
mum malum , Legum Neglectum
itur.

*Et à So-
dalitati-
bus rece-
pit.*

*Duplex
ratio re-
nosandi.*

*I.
Censura
quædam
Morum.*

II. Hunc morem pleraq; Sodal-
litia imitantur. Nam & hæc subinde
animos restaurant , atque ad colen-
dam impensiore cura D. V I G I N E M
simul omnes se se incitant. Quæ in re
duplicem rationem obseruatam fu-
isse reperio. Cum enim lapsu tempo-
ris legum habenæ laxius fluere , mi-
nusq; iam ac minus seruati videren-
tur , multisque pro iure sua voluntas
esset, ne malum se latius diffunderet,
tempori occurrendum rati Sodales,
nouis decretis adstringere discipli-
nam, legibusque nouum robur adij-
cere

cere maturarunt; nunc illa remouēdo, quæ cursum remorabantur, impunitatem peccandi & viuendi pro arbitrio licentiam atque exemplum: nunc addendo animum, æstimationem Congregationis, alacritatemq; parenti, & studium rerum diuinarū excitando, quæ Sodalitatis integritatem in primis stabiliebant. Atque hæc prior ratio nullum certum tempus præfixum habebat; sed vt res necessitasque postulabat, ita eam capessabant. Ac video tantam negotij istius curam in Sodalium animis insitam fuisse, vt iuxta illud, *Principis obsta*, longè ante ire, quàm malum inualefceret, medicinamq; non tam curando quàm auerrendo morbo parare occuparint. Qua in re diligentiam

maiorum nostrorum admiror, qui non semel inuigilarunt, ne Sodalitas hæc nostra detrimentum pateretur. Conuocatis enim edixerūt, vt si quibus statutorum obseruatio incommoda videretur, neque posthac illis teneri vellēt, sine fraude exesse possent.

& à

*Tam olim
Ingo/sta-
dy/visita-
ta.*

Anno

CIO. IO.

LXXXI.

CIO. IO.

LXXXII.

Anno
CIO. IO.
LXXXIII.

& à Sodalitate soluti missionem haberent: quibus verò alia mens foret, eandem denuo ad bonum commune tuendum, ad Magnæ Matris venerationem amplificandam applicarent. Mira Sodalium constantia; è tanto numero, primùm tres tantum abierunt, deinde vnus, tertio nullus exors tam dulcis vitæ esse voluit; omnibus exinde studium, Mariana officia intendere, sicuti in noua deditioe; pro Sodalitatis incolumitate manibus pedibusque omnia enixè facere.

II.
Propositi
Repeti-
tio.

Modo
Renoua-
tions po-
sterioris.

III. Altera ratio est, vt certo aliquo die singulis annis omnes primùm illud propositum, quod ex forma certa conceptum, in ipsa admissione ante aram publicè pronunciare consueuerunt, iterent, eoq; facto pro se quisque veterascentem animorum feruorem renouent, & recenti impetu in virtutis stadio alacrius decurrant. Eo die peccata expiare confessione, alicubi à toto anno repetita, sacramque Synaxin simul celebrare solen-

solenne est. Ibi Præfectus ad altare,
 procumbens, cæteris itidem genu ni-
 xis solennia verba de scripto præit;
 reliqui taciti clariue prosequuntur,
 prout quoque in loco institutum est.
 Illam deinde precationem eleganter
 scriptam supra aram offerunt, testem
 sanctissimæ voluntatis suæ. Hanc a-
 nimos restaurandi consuetudinem,
 multæ per superiorem Germaniam,
 Congregationes receperunt. Infulis
 in Belgio simul cum sui repetita de-
 uotione Cereos offerunt. Græcij e-
 undem morem tenent, vt oculati te-
 stes retulerunt.

*Exem-
pla.*

*Anno
CIX. DC.
X.*

IV. Memoratu digna est Vieñen-
 sium Sodalium pietas, qui vt Ferijs
 Assumptæ Virginis vberiora cælo do-
 na acciperent, vno mense ante Fe-
 stum, pijs meditationibus, alijsque
 exercitationibus animos præpara-
 runt; ac demum Natali eiusdem Vir-
 ginis formulam, qua se B. MARIÆ
 mancipio dederant, repetiuerunt.
 Qua id celebritate præstiterint Bi-
 suntini, paulo post memorabo.

*An. CIX.
DCVII.*

V. Nam

*Cassia
Renova-
tionis.*

V. Nam mihi prius in mentem venit, laudabilis adeò motus causas adferre, ut illi rectè facere videantur, qui cum iam usum induxerunt; & alij habeant, cur idem præstare velint.

*Nitor So-
dalis.*

Ac primò quidem caput negotij est, Nitor quidam atque Vigor Sodalitatum. Nam, ut principio dicere institueram, sensim hebescit acies mentis nostræ, & nobis nec advertentibus quidem, quasi alluvione, semper aliquid deteritur de viribus animi. Corporis enim commercio, rerum harum inferiorum tractatione irretiti, malumus ferè ea quæ delectant, quàm quæ ex usu sunt, sectari. Ita animus laborum fugitans, quietis & voluptatis appetens, cito auertitur à rerum sacrarum studio, & ignavo otio torpescit. Quod malum cum in partes communitatis irrepsit, totam marcescere necesse est. Sic Cœtus ad optima gerenda instituti, solo sæpè iam titulo se tuentur, vigore paulatim consumpto. Inde Nitor & acerrimi ad virtutem stimuli, exempla

*Vigor
Virtutis
facile
languet.*

per-

percutit. Nemo enim miratur neque sibi appetit, quod vulgare est; nec factum æmulari volumus, quod Auctor contemnit. Quare pro viribus laborare par est Sodales, ut Congregationis incolumitatem ac pulchritudinem sartam tectam, conseruent.

Est enim Sodalitas elegantissimum quoddam corpus, in quo virtutum decora bonorumque exemplorum pulcherrimæ formæ elucescunt. Ob

quod & Deus illam in oculis ferre, & MARIA Virgo in delitijs habere, infinitis propemodum gratijs in Sodales diuinitus distributis, declarant. Quo magis quisque pro se cauebit, ne quam maculam tanto nitore afflet;

atque omnes simul operam sedulam nauabunt, ne per incuriam ille decor defluat aut obscuretur. Quis enim post id audeat Virgineo se aspectui sistere, & ferre illos oculos, quorum pupillam, id est Sodalitium virijs suis

quasi puluere adperso læserit? Ad quæ omnia eum anxia præsertim re-
medum nullum, quæ frequens

*Sodaliti-
orum in-
tegrorum
magnam
decus.*

*DELE & B.
Virginis
amor et
gatalia
Sodali-
tia.*

*Renova-
tio inte-
gritatem
hanc con-
seruat.*

quà priuatim quà publicè Sodalium renouatio, qua torpor ab animo, turpitudine à moribus excutitur. Coluber post hyemem

II. *Positis nouis exuuiis nitidusq; inuenta.*

Et Aquila ad solem expansas alas concutiens ac pennas veterascentes proijciens adhortantur; vt nos quoque è senio in viridem ætatem reflorescere velimus. Romani olim Cal. Ianuarijs suam quisque artem auspicari soliti, monent ab vnius diei fortunato initio pendere reliqui temporis successum. Quid est cum omnia sui reparationem affectent, quod soli vetustate obsordesce præoptemus? Iam vt in humanis toto anni cursu multa diligentibus obrepunt, quæ aliter gesta oportebat; à quibus nemo rectius se expurgat, quam qui facta nollet, & in futurum cauere velle ita vt in renouatione fit, proponit. Præterea illæ se obsequio Parthenio deuouendi toties repetitæ viæ, animum in B. Virginem promp-

*Omnia
Renouationi in-
sistunt.*

III.

*Præteri-
tam ne-
gligenti-
am com-
pensat.*

tille.

tissimum, quodque ea nobis egregie
 chara sit. indicant; quod Patronæ no-
 stræ non quàm maximè placere non
 potest. Deinde robur quoddam &
 facultas paratur, sicuti alijs in rebus,
 quas factitamus; vt cuius pronum
 sit officia Mariana exequi, ad quæ
 præstanda mentis ardor subinde in-
 stauratus inflammat, vt illud sacri e-
 loquij in has Aquilas reparatas con-
 venire arbitrer: *Mutabunt fortitu-
 dinem, assument pennas sicut Aquilæ,
 current & non laborabunt, ambula-
 bunt & non deficient.* reliquis interim
 sub inuito onere nequicquam fatif-
 centibus.

VI. Denique maximis viris eam
 consuetudinem in primis probari vi-
 demus. quorum aliqui eam inter
 primas rationes Congregationū tu-
 endarum reponūt: alij facto ipso sen-
 tentiam suam exponunt. Pro com-
 perto narrare possum Serenissimum
 Electorem Bauarum consueuisse sua
 manu descriptam formulam illam
 solennem ad Sodales missitare, eo
 tem-

IV.

*Animū
 erga B.
 Virginē
 declarat.*

V.

*Robur
 futuris
 obsequiis
 addat.*

*Isai 40.
 v. 31.*

VI.

*Iudicio
 magnorum Vi-
 rorum
 comprobatur.*

tempore, quo ipsi suas offerunt. Serenissimus Albertus fratris exemplū imitatus nomine suo subscripto easdem preces Virgini repetitas dicauit edixitque Sodalibus vt quotannis illius se celebritatis admonerent, ne boni hac quoque in re Sodalis officium insciens præteriret. Alibi Episcopus Sodalis eidem actioni interesse consuevit. Simon Feurstein præpositus Cathedralis Ecclesiæ & Reuerendissimi Episcopi Brixinensis initiator, qui ante quadraginta annos primus omnium coalitæ Ingolstadiensi Sodalitati nomen dedit suum, cum primum intellexit, ab Ingolstadtensibus magna celebritate restorationem propositi institutam fuisse, laudauit factum, exemploque illorum ipse se denuo B. Virgini addicere testatus est, *Cum istis, inquit, pissimis Iuuenibus ego quoque indignus Veneranda Congregationis Sodalis as membrum, hisce & merum votum renouatum sanctissimæ Domina, Patronæ nostræ, Virgini Matri esse cupio, &*

An. MD.
1551.

reno-

renovo in conspectu Filij eius Domini
nostri IESU Christi, qui & hanc san-
ctam Congregationem ad gloriam suam
& honorē S. Matris benigne conserva-
re augere atq; Cælestibus donis ac bene-
dictionibus fouere perpetuo dignetur,
Amen. Hæc ille. In quadam Galliæ A-

An. CIO.

10 CXI.

cademia laxior Sodalium disciplina
Superiorum iussu contrahenda, &
ad normam reuocanda erat. Inter-
rogatus super eo decreto Præses Se-
natus vir Primarius, *Ecquid placeret?*
Et vero, inquit, per placet; neq; me ex-
imium habete, statuite, corrigite, ut
libet: me inter ceteros dictis audien-
tem experiemini.

VII. Quæcum ita sint, nemo
prudens consuetudinē tam frequen-
tem totque locis celebratam dam-
nabit aut contemnet. Quin potius
quæ nondum introducta est, vltro
accersent ea Sodalitia, quæ seipsa à
Socordia vindicare atq; in statu con-
seruare voluerint. Benè enim ille:

Ne post amissa requiras,

Ante veni.

Georg. 3.

E

Qui

Qui verò iam dudum eandem ad-
 sciuerè, vt porro teneant illustriori-
 que studio exaugeant, conari debèt,
 quò maioribus commoditatibus in-
 de deriuatis vsi sunt.

VIII. Vt in Auenionensibus So-
 dalitijs cernere fuit. Nam cùm is qui
 minori Sodalitio præfectus est, ad-
 uerteret plerosque in virtutum offi-
 cij elanguisse; omnes acriter cohor-
 tatus est ad instaurationem volun-
 tatis illius, quâ se primùm quisque
 Virgini Matri consecrasset: si qui nol-
 lent, solui sacramento placere, & ex
 albo Sodalium deleri. Conspirârunt
 Adolescentes eximij quinquaginta
 supra centum, & præmissa torius vi-
 tæ confessione, Kalendis Ianuarijs,
 solenni apparatu in oratorio formu-
 lam suæ dedicationis, suo quisque
 ordine ante Eucharistiæ sumptione,
 magno omnium sensu, gemituque,
 multorum nuncuparunt. Valuit illa
 res vehementer, non modo ad illius
 Sodalitij bonam disciplinam, sed a-

lia.

liarum etiam Congregationum, totiusque Gymnasij exemplum. Nam Sodalitas maior, quæ tota penè constat ex primarijs ciuibus, non verita sequi vestigia puerorum, quæ virilem ducerent ad virtutem; die ipso Pentecostes simili facto, similem iniit à Virgine gratiam. Hæc instauratio, torporem & veternum excussit omnibus, vnde noua repente, & vegeta extitit facies pietatis. Idem imitata est Congregatio Seminarij. Ita glifcente exemplo rapti sunt ad imitationem tantâ contentione, vt confessionibus excipiendis, toto semestri vix sufficerent Sacerdotes. Certè ex mille & sexcentis Scholasticis magnam partem repetita à puero peccatorum confessione animum expiarunt. Alij alias in eiusmodi renouationibus caremonias ad rem illustrandam addiderunt.

Quo in genere palmam mihi videntur obtinere Bisuntini Sodales,

quorum exemplum huc conieci, vltimo loco lectum, fixius hæretur memoriae, dignum quod in Cedro legeretur. Hi in peruigilio Virginis Annuntiatae in templum Societatis IESV supplicatum ingressi, coram Schemiensis Virginis imagine, quam superiore anno solenni pompa intulerant, vota sua nuncuparunt, atque in amoris pignus cum funalibus candidis votiuaque tabula Cor argenteum pretio & arte visendum deposuerunt, sic inscriptum: CONGREGATIO ANNUNTIATAE VIRGINIS HANC PRO EX CORDE PURISSIMAE VIRGINIS, CVIVS EX MONTIS ACVTI QUERCIV, IN COLLEGIO SOCIETATIS IESV YESONTIONENSIS COLITVR IMAGO MIRABILIS, VOVET, DICAT, DEDICAT. Hanc Scholasticorum pietatem tota postmodum ciuitas alacriter imitata est. Sequenti deinde año libellum eleganter concinnatum singulorum Sodaliũ nominum

An. CIJ.
1000.

1001.

An. CIJ.
1000.

1001.

ac promissa continentem, argentea theca reconditum superiori muneri adiecerunt: ut quod ore semel nuncupatum ab ipsis foret, æterno pig-nore testificarentur.

X. O Corda! O Nomina, non tantum argento, sed cælo insculpenda! Quid enim? B. Virgo tales clientes non amet? non in sinu ferat? sanè faciet. & non sine eorum magno bono. Nam: *Ego, inquit, diligentes me diligo, & qui manè vigilant ad me, inuenient me. Mecum sunt diuitiæ & gloria, opes* *Proverb.*
superba & iustitia. Melior est enim *8. v. 17.*
fructus meus auro, & lapide precioso, *& seqq.*
& gemina mea argento electo. In vijs
iustitiæ ambulo: in medio semitarum
iudicij, ut ditem diligentes me, & the-
sauros eorum repleam. Exspectamus
 ista? diligamus MARIAM; & hunc amore quibus quibus modis, noui veteresue sint, foueamus. Illa nos semper amat. Eam ergo iam amet, qui nunquam amauit, quiq; amauit iam amet. Recentibus semper officijs perpetua beneficia remunerari par est.